

Stanisław Skibniewski (1901-1958)

**- dyrektor techniczny (1936-1942),
a następnie dyrektor naczelny (1942-1944)
w Elektrowni Miejskiej (Powiśle)**

Opracowanie Zbigniew Filinger
Komisja Historyczna OW SEP

Stanisław Skibniewski był członkiem SEP.

**W ramach działalności w SEP zajmował się inicjatywami
w zakresie rozwoju polskiego przemysłu elektrotechnicznego.**

Między innymi był członkiem:

- Komisji Maszyn Elektrycznych SEP**
 - Grupy Przemysłowej SEP.**

Inż. Stanisław Skibniewski - Urodził się 5 sierpnia 1901 r. we Lwowie, zm. 3 maja 1958 r. w Warszawie.

Jego rodzice często zmieniali miejsca zamieszkania. Dlatego musiał uczęszczać do szkoły we Lwowie, w Kijowie, w Płoskirowie i w Warszawie. W maju 1920 r. zdał maturę w gimnazjum Rady Głównej Opiekuńczej , (później znane jako gimnazjum im. Kazimierza Kulwiecia), przy Placu Trzech Krzyży.

Jako uczeń aktywnie działał w organizacjach młodzieżowych :

W latach 1915–17 był członkiem konspiracyjnej Rady Polskiej Korporacji Uczniowskiej w Kijowie i przewodniczącym jej koła klasowego w gimnazjum .

W 1916 r. wziął udział w tajnym zjeździe tej organizacji z całej Rosji w Kijowie.

W Płoskirowie zorganizował polskie drużyny harcerskie: męską i żeńską.

W Płoskirowie wraz z kolegami, organizował wykradanie z rosyjskich magazynów wojskowych broni, paszy dla koni oraz żywności dla polskich oddziałów, działających na Podolu i Ukrainie.

W Warszawie zamieszkał w 1919 r. , kontynuował naukę w gimnazjum Rady Głównej Opiekuńczej , przy Placu Trzech Krzyży(później znane jako im. Kazimierza Kulwiecia) , aby zdać maturę w 1920 r.

W lipcu 1920 r. zgłosił się do odbycia służby wojskowej. Po dwóch latach ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Poznaniu, w stopniu podporucznika i został przeniesiony do rezerwy.

W latach 1922-28 studiował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej.

W czasie studiów, w dniu 1922-05-22 założył korporację akademicką „Helania”, której dewizą było:

**„W sprawach istotnych - jedność,
w rzeczach wątpliwych - wolność,
we wszystkim - miłość”.**

**Był też prezesem Gdańskiego Koła
Międzykorporacyjnego.**

W tym okresie , na PG studiował również Zbigniew Lutosławski, syn znanego elektryka Mariana Lutosławskiego i brat stryjeczny kompozytora Witolda Lutosławskiego. Ich ojcowie w 1917 r. zostali rozstrzelani przez NKWD.

Marian Lutosławski m. in. w 1896 r. dokonał pierwszego w Polsce przesylu prądu zmiennego 3-f z elektrowni przy ul. Marszałkowskiej 7 na teren, gdzie obecnie mieści się Politechnika Warszawska.

Zbigniew Lutosławski (1904- 1972)

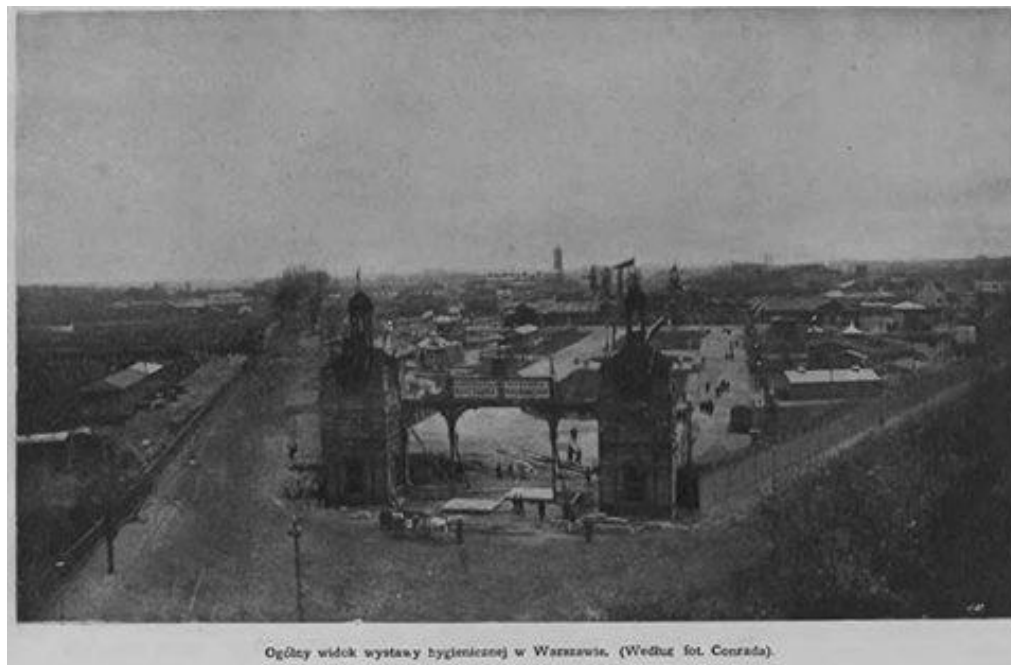
Studiował na Wydziale Budowy Maszyn PG 1922-27, W korporacji „Helania” był sekretarzem, a następnie prezesem.

Po studiach pracował w firmie “Lilpop, Rau, Löwenstein”, a następnie w latach 1935-52 w Zakładach “H. Cegielski”, m.in. jako dyrektor naczelny.

Następnie był sekretarzem Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Przemysłu Ciężkiego 1952-71 i głównym specjalistą w Komitecie Nauki i Techniki.

Był odznaczony Krzyżem Oficerskim OOP

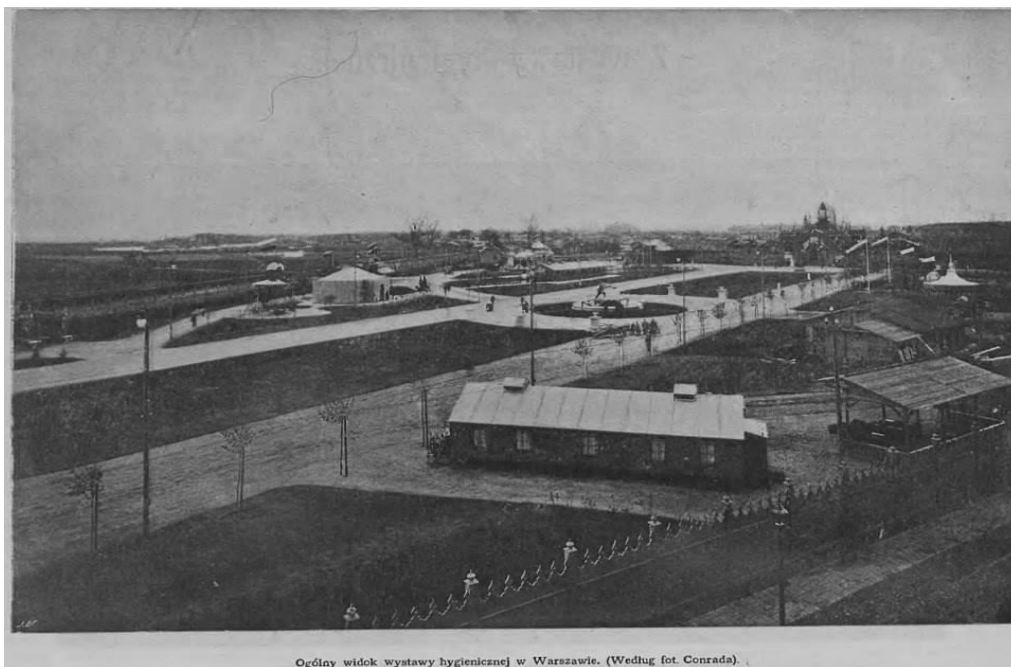
**Marian Lutosławski m. in. w 1896 r.
dokonał pierwszego w Polsce przesyłu
prądu zmiennego 3-f z elektrowni
przy ul. Marszałkowskiej 7 na teren,
gdzie obecnie mieści się Politechnika
Warszawska.**

Ogólny widok wystawy higienicznej w Warszawie. (Według fot. Conrada).

**Wtedy teren Wystawy
Higienicznej.**

**Dziś teren
Politechniki
Warszawskiej**

Ogólny widok wystawy higienicznej w Warszawie. (Według fot. Conrada).

Stanisław Skibniewski bezpośrednio po studiach, już w czerwcu 1928 r., rozpoczął pracę w centrali Polskich Zakładach Elektrycznych Brown-Boveri Sp. Akc. w Warszawie, ale już w sierpniu został skierowany na praktykę do centrali BBC w Baden.

W dniu 18 września 1928 r. ożenił się z Marią Skibińską (1904-1984), wówczas studentką polonistyki na UW.

Maria Skibniewska (1904-1984). W okresie powojennym była znaną tłumaczką anglojęzycznej i francuskojęzycznej literatury pięknej.

Po ślubie młodzi pojechali do Baden. Maria przerwała studia, ale ukończyła je po powrocie do kraju.

W marcu 1930 r. S. Skibniewski powrócił do pracy w centrali PZE BBC- od 1933 r. przekształconej w firmę Rohn i Zieliński SP. AKC., Licencja Brown Boveri. Był m.in. dyrektorem technicznym i członkiem zarządu.

Niezależnie, w okresie od marca 1935 r. do sierpnia 1936 r. sprawował funkcję kierownika Inspekcji Elektrycznej m. st. Warszawy, na to został powołany decyzją Stanisława Starzyńskiego.

Ciekawsze osiągnięcia zawodowe S. Skibniewskiego w tym okresie:

1. Był jednym z inicjatorów rozbudowy Elektrowni Powiśle na bazie urządzeń produkowanych w Polsce:

- Cztery kotły produkcji Babcock Zieleniewski H. Cegielski .**
- Dwie turbiny parowe produkcji ABB**
- Dwa generatory produkcji Rohn -Zieliński SP. AKC., Licencja Brown Boveri**

2. Jako doradca techniczny zajmował się sprawami procesu sądowego pomiędzy Zarządem Miasta Warszawy z Francuskim Towarzystwem Elektryczności w sprawie przejęcia Elektrowni na Powiślu przez Zarząd Miasta.

Na początku 1936 r. , na kilka miesięcy S. Skibniewski został oddelegowany do Szwecji, gdzie pojechał razem z żoną.

Dnia 2 lipca 1936 r. Prezydent Warszawy Stefan Starzyński powołał nową Dyрекcję Elektrowni Miejskiej w Warszawie: dyr. naczelny **Alfons Kunh**, dyrektor ds. sieci **Julian Koźmiński** i dyrektor do spraw technicznych **Stanisław Skibniewski** oraz zastępcy dyrektorów **Otto Holfier** i **Tadeusz Czaplicki**.

Alfons Kunh – dyrektor Tramwajów i Autobusów, minister, od 1934 r. zarządca elektrowni, a następnie dyrektor do 1942 r., prezes SEP w kadencjach 1933/34 i 1935/36.

Julian Koźmiński – elektryk, SEP, w czasie wojny ożenił się z Marią Kwaśniewską - brązową medalistką olimpiady w Berlinie 1936 r. W czasie wojny prześladowany, zmarł po powrocie z Pawiaka.

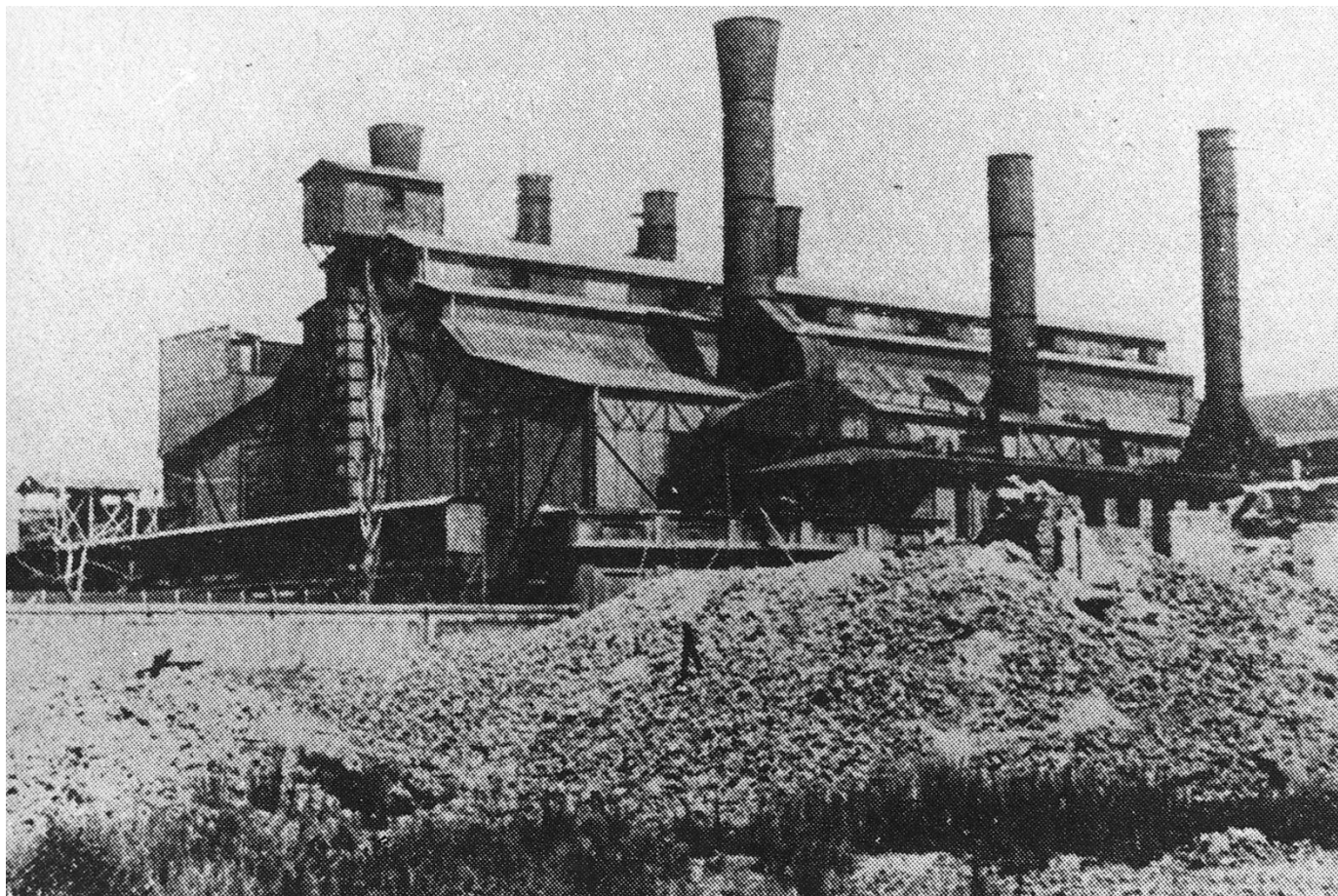
Otto Holfier – ekonomista, okazał się volksdeutsche.

Tadeusz Czaplicki – elektryk, oświeceniowiec. Pierwszy przewodniczącym PKOśw.

Maria Kwaśniewska (1913-2007)

olimpijczycy: Tadeusz Blauth, Andrzej Supron

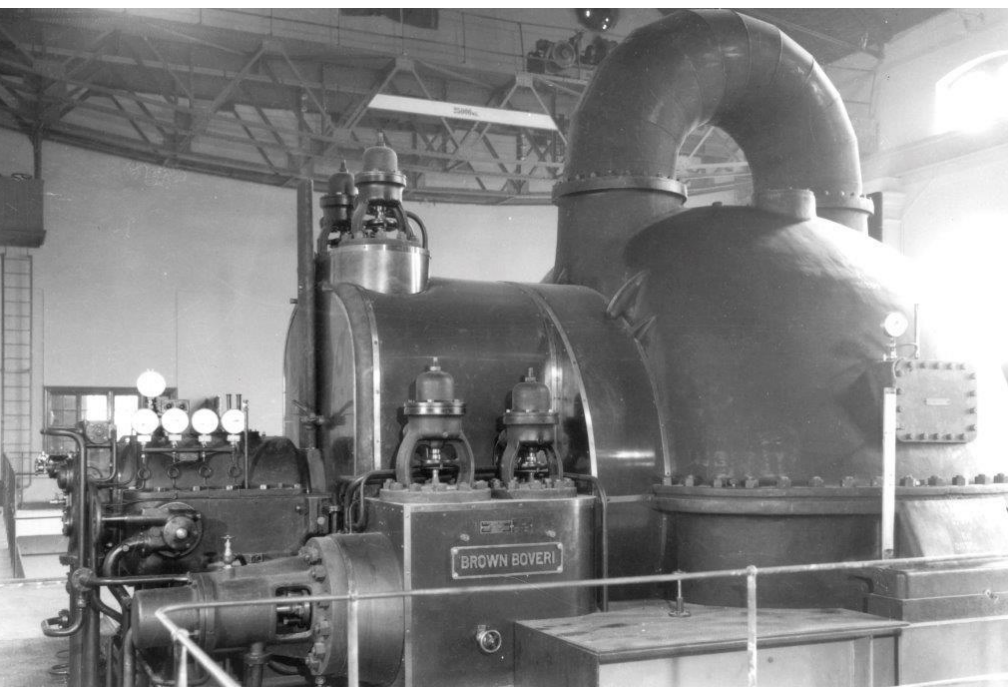
Osiągnięcia nowego zarządu, w tym Stanisława Skibniewskiego

1937 r

**1937 r.: uruchomiono : kotłownię nr 3 – dwa kotły nr 32 i nr 33
turbozespół 10 o mocy 25 MW
nowe rozdzielnie 15 i 35 kV.**

1938 r.: uruchomiono kocioł nr 34. Moc elektryczna elektrowni wynosiła 83 MW.

Turbozespół nr 10 uruchomiony w 1937 r.

Turbina produkcja BBC, zdjęcie z 1937 r.;

Generator produkcja Rohn - Zieliński. Turbozespół został wyłączony 1.04. 2001 r.

Parametry generatora:

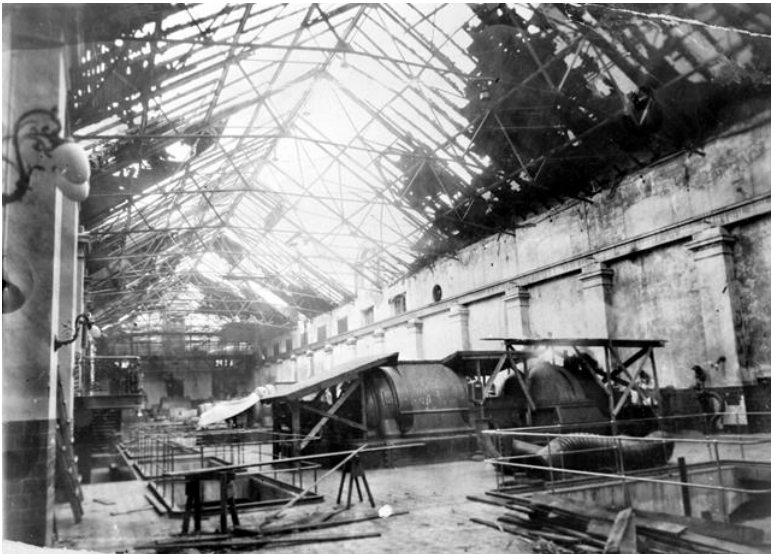
Napięcie 5250 V, Prąd 3940 A, Cos (fi) 0,7 , Moc 25 MW

Wzbudzenie 210 V, 425 A.

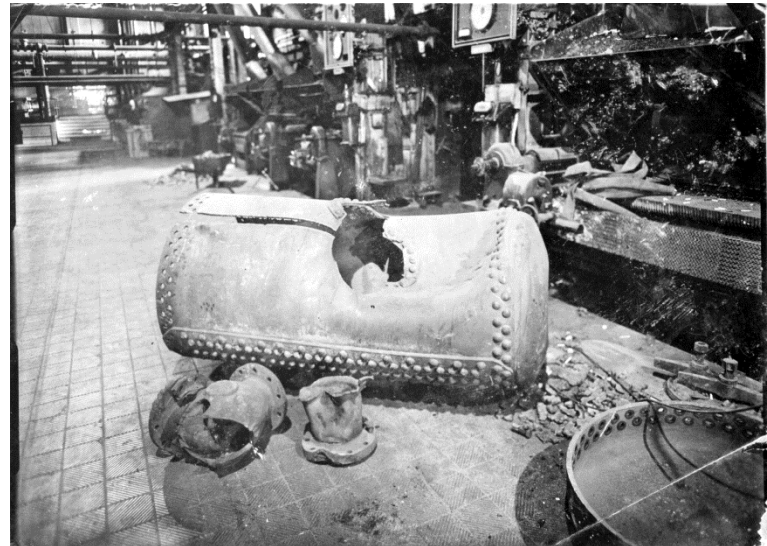
Wrzesień 1939 r.

W kampanii wrześniowej S. Skibniewski w stopniu porucznika był oficerem ogniowym 6. baterii 28 p. artylerii lekkiej. Został zmobilizowany 20 sierpnia w Zajezierzu koło Dębina. Już od 1 września uczestniczył w walkach z niemieckimi siłami pancernymi. Po rozbiciu jego pułku powrócił do elektrowni. Za udział w kampanii wrześniowej został odznaczony Krzyżem Walecznych. Odznaczenie wręczał mu Stefan Starzyński.

Po kapitulacji Warszawy pozostał w elektrowni, pracując na dotychczasowym stanowisku - dyrektor a do spraw technicznych. Niestety, elektrownia we wrześniu była kilkakrotnie zbombardowana i ostrzeliwana przez samoloty niemieckie.

Maszynownia we wrześniu 1939 r.

Walczak kotła 24, kocioł nie odbudowany

Nowe inwestycje w elektrowni i należącej do niej sieci elektroenergetycznej, w latach okupacji niemieckiej, zasługi w dużej części są przypisywane dyrektorowi do spraw technicznych:

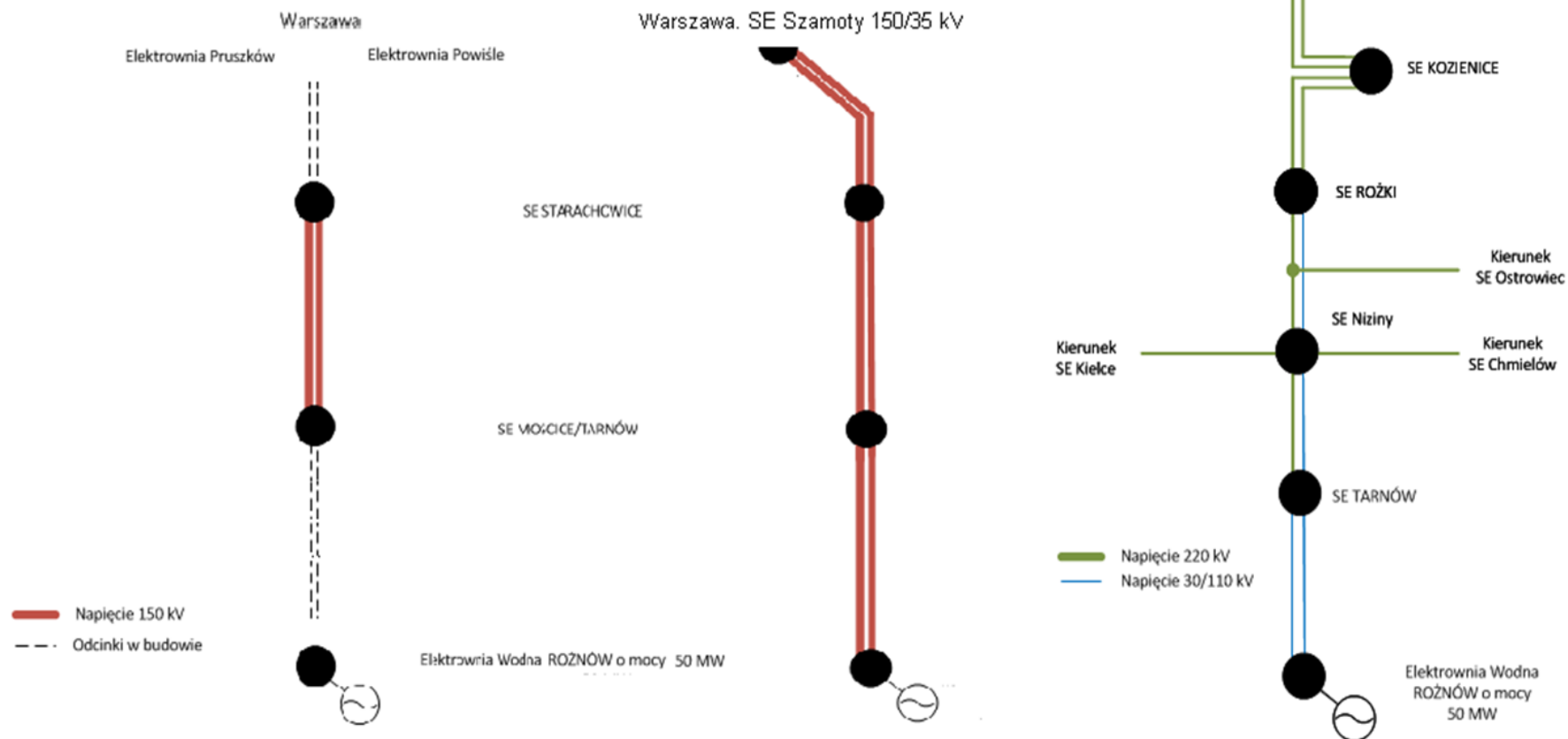
- Odbudowa elektrowni po wrześniowych zniszczeniach.**
- Zakończenie zmiany napięcia u odbiorcy końcowego z 3x220 V na 3x380 V w 1940 r.**
- Położenie kabla 15 kV przez Wisłę 1940 r..**
- Uruchomienie turbozespołu nr 11 o mocy 32 MW, wtedy elektrownia miała moc zainstalowaną 115 MW w 1940 r.**
- Uruchomienie kotła nr 35 w 1941 r., co dało moc szczytową elektrowni 105 MW**
- Uruchomienie linii 150 kV, łączącej System Warszawski z Polską południową w 1942 r.**
- Kontynuowanie elektryfikacji Warszawy.**

Uruchomienie linii 150 kV Rożnów -Warszawa

1937 r.
SE Mościce-SE Starachowice

1942 r.
Rożnów-Mościce-Starachowice-Warszawa
równoległa praca
elektrowni warszawskich i elektrowni rożnowskiej

1981 r.

S. Skibniewski przystąpił do Armii Krajowej w 1942 r. , kryptonim „Cubryna” Jego przydział to Okręg Warszawski AK- I Obwód „Radwan”. Jego bezpośredni zwierzchnik miał pseudonim „Noster”. Co ciekawe w tym samym roku został przez Niemców mianowany na stanowisko dyrektora naczelnego elektrowni.

Działalność konspiracyjna na terenie elektrowni była organizowana niemalże już od października 1939 r. Jednak wadą tego ruchu była różnorodność organizacji konspiracyjnych, wzajemnie nie współpracujących.

Dlatego dowództwo Okręgu Warszawskiego AK zobowiązało S. Skibniewskiego do scalenia całego ruchu konspiracyjnego w elektrowni.

S. Skibniewskiemu udało się scalić ten cały ruch oporu w elektrowni. Stworzył formację konspiracyjną pod nazwą Zgrupowanie Elektrownia, działające w ramach Służby Ochrony Powstania (SOP) , a od 1943 r. Wojskowej Służby Ochrony Powstania (WSOP) , grupującej 68 powstańców.

W 1943 r. otrzymał nominację na **stopień wojskowy kapitana . Na kilka tygodni przed wybuchem powstania , dowództwo AK powierzyło kierownictwo nad grupami konspiracyjnym w pozostałych zakładach miejskich w Warszawie. Dla tej działalności przyjął pseudonim „ Nelson”.**

S. Skibniewski otrzymał informację , o godzinie „W” - wybuchu powstania, w dniu 1 sierpnia o godz. 8:00. Na godz. 11:00 wyznaczył odprawę dowódców poszczególnych grup powstańczych. Spotkanie odbyło się w mieszkaniu przy ul. Smulikowskiego 7 (obecnie ul. Spasowskiego).

W elektrowni działania powstańcze rozpoczęły się kilka minut przed godz. 17:00. Na początku powstańcy zaatakowali i rozbroili żołnierzy niemieckiej ochrony elektrowni w liczbie ponad 100, którzy dyżurowali w wydzielonym budynku na terenie elektrowni. Niemcy poddali się dopiero następnego dnia rano. W tym czasie elektrownia pracowała. Obsługa dostosowywała się do poleceń S. Skibniewskiego – dyrektora i dowódcy zgrupowania. Większość z obsługi przyłączyła się do powstańców.

3 sierpnia, na podstawie rozkazu wydanego przez dowódcę WSOP , Zgrupowanie „Elektrownia” zostało włączone w skład zgrupowania bojowego AK „Krybar”, którym dowodził kpt. Cyprian Odorkiewicz , pseudonim„Krybar”.

W Elektrowni Warszawskiej, od lewej: kpt. inż. Stanisław Skibniewski,
inż. Jan Piasecki, por. inż. Tadeusz Kahl, sierpień 1944 r.

W czasie powstania elektrownia pracowała przez 36 dni mimo, że była bombardowana z samolotów, ostrzeliwana z rzeki, atakowana przez jednostki piechoty, w tym przez grupę Gruppenführera SS Heinza Reinefartha.

S. Skibniewski okazał się nie tylko dobrym dyrektorem i technikiem, ale również doskonałym dowódcą wojskowym.

5 września 1944 r. wzmogło się bombardowanie Powiśla i Elektrowni. Naloty powtarzały się co kilkanaście minut. Około godziny 17:00 kpt. „Cubryna” podjął decyzję o opuszczeniu elektrowni. Powstańcy przebili się na ul. Okólnik, a stamtąd na inne odcinki w linii frontów powstańczych.

Po kapitulacji powstania S. Skibiński został osadzony w oficerskich obozach jenieckich w Bergen-Belsen i Sandbostel.

Został uwolniony w maju 1945 r. Pojechał do Brukseli i tam przez 7 miesięcy pracował w Polskim Czerwonym Krzyżu.

Po wojnie

S. Skibniewski przyjechał do Warszawy w styczniu 1946 r.

- Pracował na stanowisku dyrektora w Centralnym Zarządzie Przemysłu Elektrotechnicznego, do grudnia .**
- Wraz z żoną wyjechał do Wrocławia, gdzie pracował w Społecznym Przedsiębiorstwie Budowlanym, na stanowisku kierownika działu elektrycznego. Był też biegłym sądowym Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.**
- W 1948 r. jego żona została posądzona o szpiegostwo na rzecz Ameryki i osadzona w więzieniu .**
- W 1949 p. Skibniewscy powrócili do Warszawy. S. Skibniewski pracował w Biurze Projektów Urządzeń Elektrycznych Centrali Handlowej Przemysłu Elektrotechnicznego na stanowisku projektanta.**
- W 1950 r. przeniósł się do Miastoprojekt-Specjalistyczne, gdzie pracował na stanowisku starszego projektanta.**
- Niezależnie, w roku akademickim 1951/1952 wykładał w Szkole Inżynierskiej im. H. Wawelberga i S. Rotwanda**

S. Skibniewski zmarł 3 - V - 1958 w Warszawie. Został pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach naprzeciwko kwatery z brzoźowymi krzyżami. To groby powstańców z Elektrowni. Został odznaczony: Krzyżem Walecznych, Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami i Medalem za Warszawę.

